

Eklemler Transistörler

Transistör, John Bardeen, Walter Brattain ve William Shockley tarafından 1948 keşfedildi.

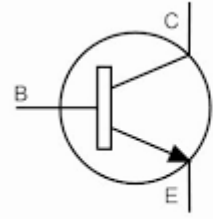
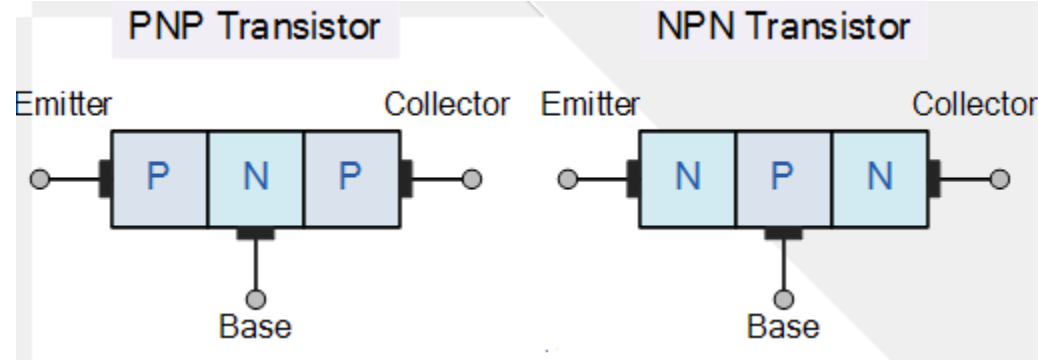
Transistör sırt sırta iki p/n eklem den oluşur.

İki tip transistör vardır.

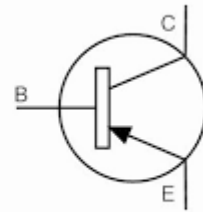
1-p-n-p

2-n-p-n

Şekil 1. de eklem transistörlerin yapısı ve transistör gösterimleri verilmiştir.

n-p-n transistor

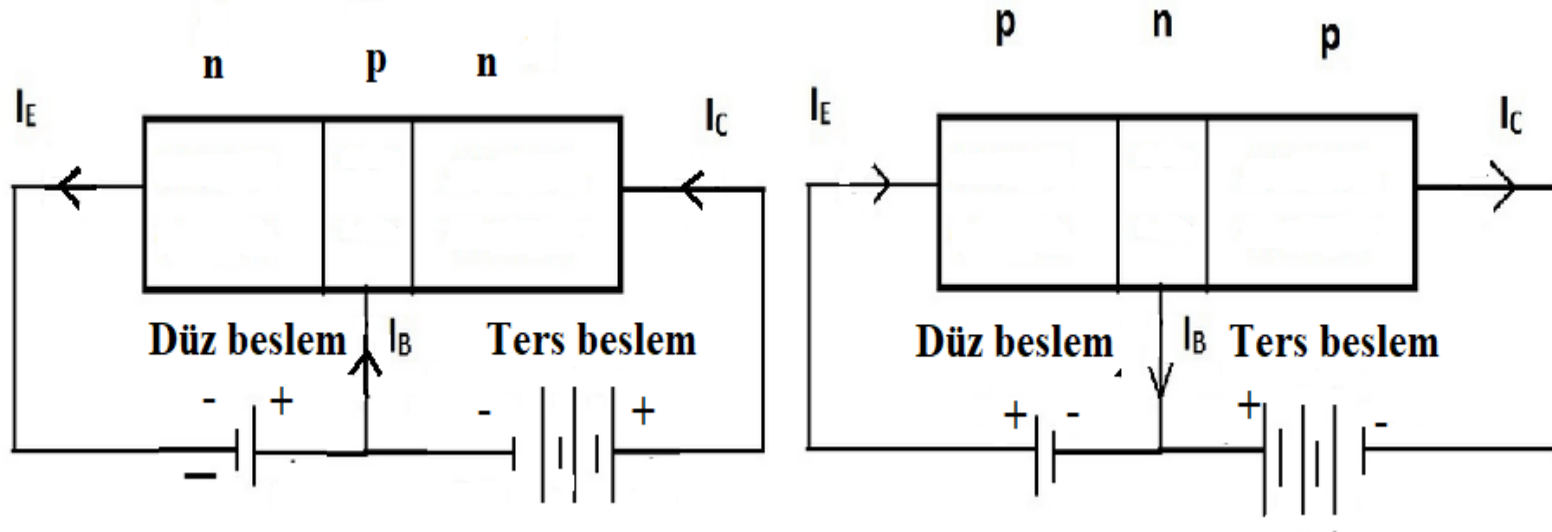
p-n-p transistor

Bir transitör iki ekleme sahiptir. Yayıcı-taban ve toplayıcı-taban eklemi bu eklemleri beslemenin dört mümkün şekli vardır. Bunlar aşağıda bir tablo şeklinde verilmiştir.

	Yayıcı-Ekleme	Toplayıcı eklemi	İşleme Bölgesi
1	Düz beslem	Ters beslem	Aktif
2	Düz beslem	Düz beslem	Doyma
3	Ters beslem	Ters beslem	Kesilim
4	Ters beslem	Düz beslem	Ters çevrilmiş.

Transistörlerin aktif beslenmesi Şekil 2 de gösterilmiştir.

Şekil 2

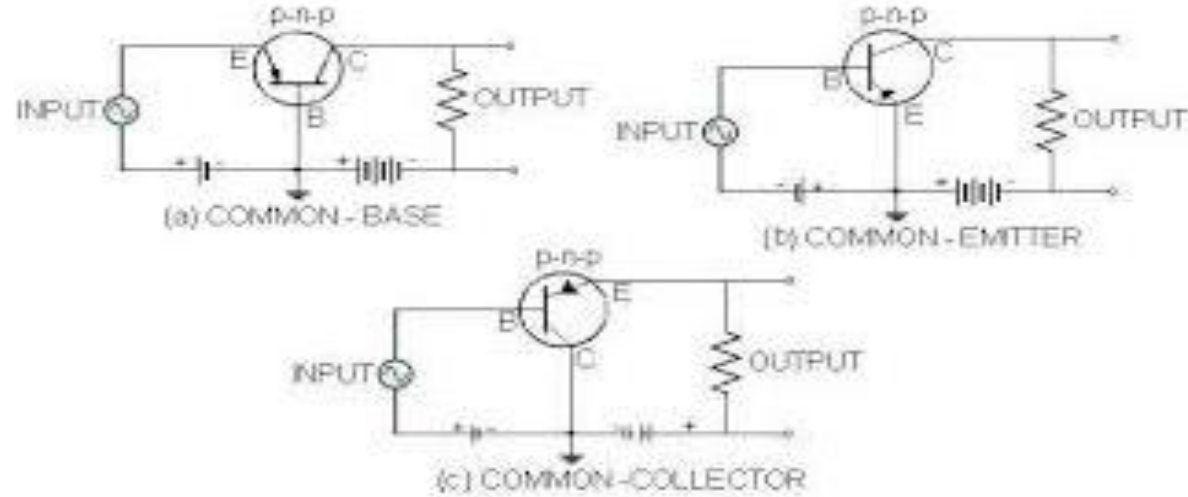

Transistörler üç şekilde bağlanabilir Şekil 3 de gösterilmiştir.

1-Ortak Taban

2-Ortak Yayıcı

3-Ortak Toplayıcı

Ortak Taban Bağlantısı

Bu bağlantı da giriş yayıcı ve taban, çıkış ta taban ve toplayıcıdan alınır. Giriş ve çıkış devreleri için ortak uç tabandır.

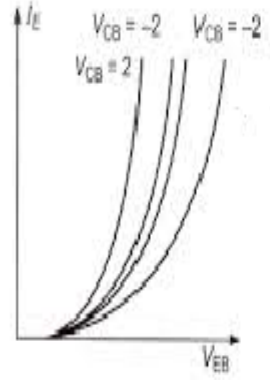
1- Giriş Karakteristikleri

2- Çıkış Karakteristikleri Şekil 3 de gösterilmiştir.

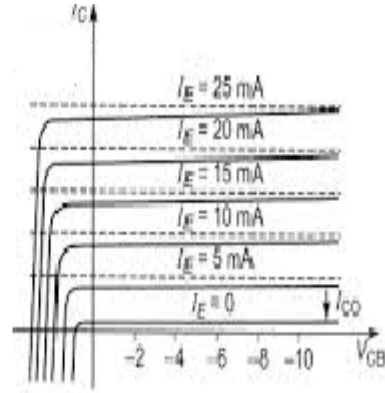
Yayıcı akım yükseltme faktörü

$$\alpha = \frac{\Delta I_C}{\Delta I_E} \quad V_{CB} = \text{sabit}$$

Şekil 3

Giriş Karakteristikleri

Çıkış Karakteristikleri

Biz biliyoruz ki

$$I_E = I_C + I_B \text{ veya } \Delta I_E = \Delta I_C + \Delta I_B$$

O zaman α yukarıdaki bağıntıdan yayıcı akım yükseltme faktörü daima 1'e eşit veya daha küçüktür. I_B sifıra azalırken α 1'e yaklaşır. Bu base bölgesi ince ve fazla katkılanarak sağlanır.

Çıkış Direnci

$$r_o = \frac{\Delta V_{CB}}{\Delta I_C} I_E = \text{sabit}$$

Çıkış direnci çok yüksektir çünkü I_C, V_{CB} ile çok değişmez.

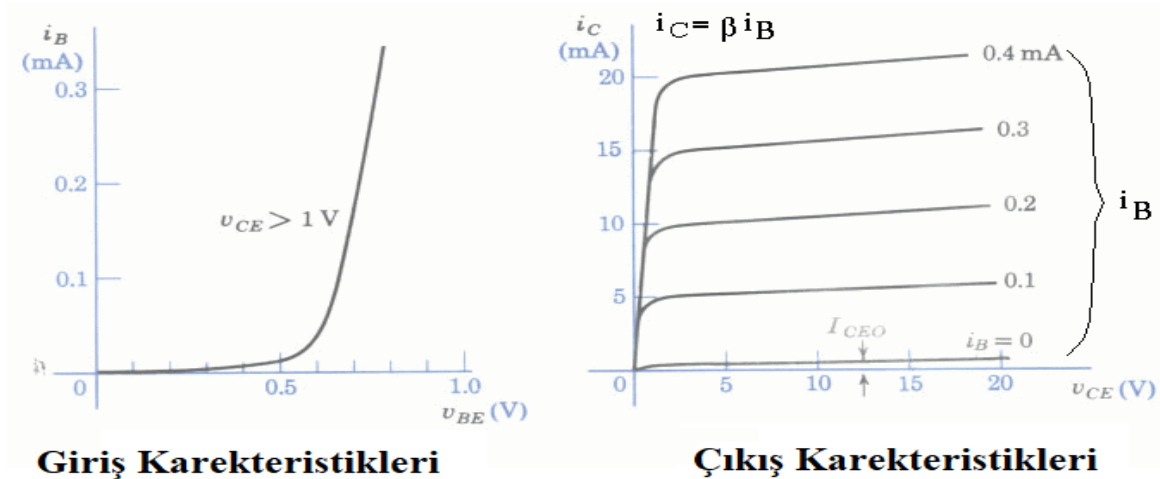
Ortak Yayıcı Bağlantısı

Bu bağlantı da giriş taban ve yayıcı çıkış ta toplayıcı ve yayıcıdan alınır. Giriş ve çıkış devreleri için ortak uç yayıcıdır.

1- Giriş Karekteristikleri ve

2- Çıkış Karekteristikleri Şekil 4 de gösterilmiştir.

Şekil 4.

Base akım yükseltme faktörü $\beta = \frac{\Delta I_C}{\Delta I_B}$ olarak verilir.

α ve β arasındaki ilişki şöyledir.

$$\alpha = \frac{\Delta I_C}{\Delta I_E}$$
$$\beta = \frac{\Delta I_C}{\Delta I_B}$$

ve

$\Delta I_E = \Delta I_C + \Delta I_B$ bu denklemi ΔI_C ye bölersek

$$\frac{\Delta I_E}{\Delta I_C} = \frac{\Delta I_C}{\Delta I_C} + \frac{\Delta I_B}{\Delta I_C}$$

$$\frac{1}{\alpha} = 1 + \frac{1}{\beta}$$

buradan

$$\beta = \frac{\alpha}{1 - \alpha}$$

elde edilir. α bire yaklaşırken β sonsuza yaklaşır. Diğer bir ifadeyle ortak emitörlü transistörün akım kazancı çok yüksektir.

Ortak Kolektör Bağlantısı

Bu bağlantı da giriş taban ve toplayıcı çıkış ta yayıcı ve toplayıcıdan alınır. Giriş ve çıkış devreleri için ortak uç toplayıcıdır.

Akım yükseltme faktörü $\gamma = \frac{\Delta I_E}{\Delta I_B}$ dir. α ve γ arasındaki ilişki aşağıdaki gibidir.

$$\alpha = \frac{\Delta I_C}{\Delta I_E}$$

$$\gamma = \frac{\Delta I_E}{\Delta I_B}$$

$$\Delta I_E = \Delta I_C + \Delta I_B$$

$$\gamma = \frac{1}{1 - \alpha}$$

dır ve α 1'e yaklaşırken akımkazancı çok büyür.